

Sygn. akt I C 928/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Mariusz Kurzępa (del. do SO)

Protokolant: Dorota Twardowska

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2016 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa: P. A. i M. A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą

w W.

o zapłatę zadośćuczynienia

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda P. A. kwotę 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych), tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda M. A. kwotę 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych), tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty;

III. oddala oba powództwa w pozostałej części;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda P. A. kwotę 3.832,61 zł (trzy tysiące osiemset trzydzieści dwa złote sześćdziesiąt jeden groszy), tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda M. A. kwotę 2.932,61 zł (dwa tysiące dziewięćset trzydzieści dwa złote sześćdziesiąt jeden groszy), tytułem zwrotu kosztów procesu;

VI. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 2.900 zł (dwa tysiące dziewięćset złotych), tytułem nieuiszczonych w sprawie kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 928/14

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 1 września 2014 roku powodowie: P. A. i M. A. wniesli o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów kwot po 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi: od roszczenia powoda P. A. liczonymi od dnia 21 maja 2011 r. do dnia zapłaty, a w przypadku roszczenia powoda M. A. - liczonymi od dnia 29 maja 2011 r. do dnia zapłaty. Powodowie wniesli także o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 3 listopada 2010 r. w miejscowości T., doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego zginęła Z. S. – siostra powodów. Sprawcą przedmiotowego zdarzenia był M. M., poruszający się samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...), który znajdując się w stanie nietrzeźwości, nie zachował szczególnej ostrożności wymaganej przy wymijaniu prawidłowo poruszającej się lewą stroną jezdni pieszej, doprowadzając do zderzenia, którego konsekwencją była jej śmierć. Przeciwno sprawcy wypadku toczyło się postępowanie karne zakończone prawomocnym wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 163/11. Powodowie zgłosili pozwanemu szkodę w dniu 21 kwietnia 2011 r., lecz pozwany w toku postępowania likwidacyjnego odmówił powodom wypłaty świadczenia tytułem zadośćuczynienia po śmierci siostry Z. S..

Powód P. A. podniósł, że łączyła z siostrą szczególna więź emocjonalna. Kształtowała się przez lata wspólnego zamieszkiwania w domu rodzinnym, jak również po ślubie powoda i założeniu własnej rodziny. Powód i jego siostra od zawsze pomagali sobie wzajemnie i udzielali wsparcia w trudnych chwilach. W ostatnich latach wspólnie opiekowali się chorym ojcem. Dzieci powoda i jego siostry uczęszczały do tej samej klasy i przyjaźniły się. Powód wraz z siostrą często chodził na zakupy, wspólnie urządzali imprezy rodzinne i święta, wspierali się emocjonalnie i mobilizowali w trudnych rodzinnych momentach. Powód mieszkając blisko domu rodzinnego, więc na co dzień uczestniczył w życiu siostry i najbliższej rodziny. Śmierć siostry wywołała u powoda uczucie przytłaczającej pustki i ogromnej straty. Powód nie może do dnia dzisiejszego poradzić sobie z myślą o stracie siostry.

Powód M. A. podniósł, że był również blisko związany z siostrą. Jej niespodziewane odejście stało się dla powoda źródłem ogromnego żalu i poczucia krzywdy. Nagła wiadomości o wypadku bardzo powodem wstrząsnęła. Długo nie mógł poradzić sobie z własnymi emocjami. Cierpienie psychiczne doprowadziło do wyraźnego pogorszenia jego kondycji psychicznej. Powód często odwiedzał dom rodzinny, wspólnie z siostrą i najbliższymi spędzał wszystkie uroczystości rodzinne i święta. Razem z siostrą organizował wypady do lasu na grzyby czy jagody, spędzali czas przy grillu, rozmawiali o sprawach codziennych i problemach, udzielali sobie rad pozostając w ciągłym i bliskim kontakcie. Powód do chwili obecnej nie może pogodzić się ze śmiercią siostry. Siostra była dla niego osobą niezwykle ważną. Mógł wraz z bratem liczyć na jej życzliwość i pomoc. Siostra mimo trudnej sytuacji materialnej rodziny, mocno zaangażowała się w jej życie (pozew z uzasadnieniem k. 2-5v, koperta k. 37).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o „oddalenie powództwa w całości” (czyli w istocie obu powództw) oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w tym 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, że w jego przekonaniu przy uwzględnieniu całokształtu zgromadzonej dokumentacji nie było zasadne przyznanie powodom żądanych przez nich kwot i podtrzymał w ten sposób swoje stanowisko z postępowania likwidacyjnego. Zgromadzona dokumentacja w ocenie pozwanego nie potwierdziła szczególnej więzi między powodami a zmarłą Z. S.. Pozwany wskazał także, iż powód M. A. nie przedstawił pozwanemu dokumentu potwierdzającego jego pokrewieństwo ze zmarłą.

Pozwany podkreślił, że zadośćuczynienie w kwotach dochodzonych przez powodów, jest wygórowane i nieodpowiednie. Pozwany oświadczył, że nie kwestionuje negatywnych doznań psychicznych powodów, jednak uważa, iż dochodzone przez nich kwoty są znacznie zawyżone. Ponadto pozwany wskazał, że powód M. A. od wielu lat nie prowadził wspólnie z poszkodowaną gospodarstwa domowego i miał własną rodzinę.

Istotny jest także w ocenie pozwanego fakt upływu 5 lat od śmierci Z. S., co według niego w sposób istotny wpływa na osłabienie negatywnych doznań związanych ze śmiercią osoby bliskiej. Według wiedzy pozwanego powodowie nie korzystali z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.

Odnosząc się do odsetek pozwany stwierdził, że w razie ustalania wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy, uzasadnione jest naliczanie odsetek dopiero od chwili wyrokowania (odpowiedź na pozew k. 62-63v).

Pismem z dnia 19 kwietnia 2016 r. pozwany wskazał jako datę zgłoszenia szkody przez powodów dzień 9 maja 2011 r. (pismo k. 159).

Powodowie na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2016 r. nie kwestionowali wskazanej przez pozwanego daty zgłoszenia szkody (protokół rozprawy k. 169).

W toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie. Powodowie popierali swoje powództwa i wnosili o ich uwzględnienie, zaś pozwany powództw nie uznawał i wnosił o ich oddalenie (protokoły rozpraw k. 80-81, 107-108, 129-129v, 147, 154-154v, 169-169v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 listopada 2010 r. w miejscowości T. doszło do wypadku komunikacyjnego. M. M. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i nieumyślnie spowodował wypadek komunikacyjny w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości (wynoszącym co najmniej 1,84 promila) kierując samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...) na prostym odcinku drogi, w terenie zabudowanym przekroczył administracyjnie dopuszczalną prędkość 50 km/h, poruszając się z prędkością nie mniejszą niż 60 km/h i nie zachował szczególnej ostrożności wymaganej przy wymijaniu prawidłowo poruszającej się lewą stroną jezdni pieszej Z. S., w wyniku czego potrafił pieszą, która poniosła śmierć na miejscu wypadku, po czym zbiegł z miejsca zdarzenia. Sąd Rejonowy w Puławach wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2011 roku, sygn. akt II K 163/11, uznał sprawcę wypadku M. M. winnym popełnienia powyższych czynów, stanowiących przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 k.k. i art. 178a § 1 k.k. i wymierzył mu za nie karę łączną trzech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności oraz orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze. Powyższy wyrok stał się prawomocny w dniu 23 kwietnia 2011 roku (wyrok k. 250-250v z akt sprawy II K 163/11 Sądu Rejonowego w Puławach).

Powód P. A. pismem z dnia 13 kwietnia 2011 r. za pośrednictwem (...), zgłosił szkodę poprzednikowi prawnemu pozwanego - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., domagając przyznania kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 250 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (zgłoszenie szkody k. 16-19).

Powód M. A. również poprzez (...), zgłosił szkodę pismem z dnia 21 kwietnia 2011 r. domagając się od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., przyznania kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia (zgłoszenie szkody k. 12-15).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. otrzymało zgłoszenia szkód obu powodów dnia 9 maja 2011 r. (potwierdzenie zgłoszenia szkody k. 161-167).

Sprawca wypadku komunikacyjnego w dacie zdarzenia objęty był ochroną ubezpieczeniową (...) S.A. w W. w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Decyzjami z dnia 28 czerwca 2011 r. towarzystwo ubezpieczeń przyznało powodowi P. A. zwrot kosztów pogrzebu w kwocie 250 zł. Powodowie nie otrzymali natomiast żądanych kwot zadośćuczynienia (przyznane, ponadto decyzje k. 10-11).

Od października 2012 roku (...) S.A. z siedzibą w W. – w związku z wykupieniem niemal 100% udziałów tej spółki przez niemiecki koncern ubezpieczeniowy G. - działa pod firmą (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (fakt znany Sądowi z urzędu).

Poszkodowana Z. S. była siostrą powodów. W dacie wypadku mieszkała razem z dziećmi, swoim ojcem oraz bratem K. A.. Miała 50 lat. Była wdową, jej mąż zginął w wypadku. Z zawodu była krawcową. Pracowała dorywczo. Opiekowała się swoim ojcem, który przeszedł udar. Była w bliskich relacjach z powodami. Wzajemnie sobie pomagali. Powodowie mimo wyprowadzenia się z domu rodzinnego, nadal mieszkali stosunkowo blisko. Często odwiedzali się, uczestniczyli w uroczystościach rodzinnych organizowanych w miejscu zamieszkania zmarłej, z uwagi na to że mieszkał tam również chory ojciec. Ponadto dzieci zmarłej oraz dzieci powoda P. A. uczęszczały do tej samej klasy.

Zmarła zawsze stanowiła dla powodów wsparcie i mogli na nią liczyć. Szczególnie widoczne było to w przypadku powoda P. A.. Z. S. po śmierci matki stała się dla powoda jej zastępcą. Śmierć Z. S. była dla powodów P. A. i M. A. ciężkim przeżyciem. Utracili siostrę, z którą mieli bardzo bliskie relacje. Po jej śmierci powód P. A. zajmował się pogrzebem. Starał się opiekować dziećmi siostry, pozbawionymi obojga rodziców. Myślał nawet o ich przysposobieniu, ale ostatecznie opieki podjęła się druga siostra powoda. Śmierć siostry znacząco utrudniła opiekę nad chorym ojcem powodów. Dotychczas opiekowała się nim zmarła siostra i brat powoda K. A. mieszkający razem z ojcem. Później konieczna stała się pomoc ze strony powodów. Po wypadku powodowie nie korzystali z żadnej formy terapii. Uważali, że nie jest im potrzebna. Ponadto powód P. A. nie miał na terapię czasu, skupiając się na pogrzebie siostry a później na opiece nad jej dziećmi. Powód w chwili obecnej jest żonaty i ma dwóch synów. Mieszka z rodziną w odległości kilku kilometrów od domu rodzinnego. Powód M. A. mieszka wraz z żoną również niedaleko (zeznania świadka A. A. protokół skrócony k. 107v od 00:18:04 do 00:29:23, zeznania świadka E. A. protokół skrócony k. 107v od 00:31:47 do 00:39:47, zeznania świadka K. A. k. 107v-108 od 00:41:18 do 00:58:24, zeznania powoda P. A. protokół skrócony k. 155v od 00:04:31 do 00:08:49 w zw. z protokołem skróconym k. 80v od 00:07:50 do 00:32:57, zeznania powoda M. A. protokół skrócony k. 155v od 00:10:10 do 00:12:00 w zw. z protokołem skróconym k. 107v od 00:04:10 do 00:15:44).

Predyspozycje osobowościowe powoda P. A. spowodowały, że podjął on działania porządkujące życie zewnętrzne najbliższych, co spowodowało życie w bardzo dużej mobilizacji psychicznej oraz odroczenie możliwości przeżycia żałoby. Taki stan nie pozostaje bez skutków psychicznych. U powoda objawiło się to obniżeniem energii życiowej i wysiłku w wyznaczaniu i realizowaniu celów w życiu, radości życia i kontaktów interpersonalnych. Powód uważając wsparcie rodziny za wystarczające, nie korzystał z profesjonalnej pomocy psychoterapeutycznej, jedynie porad znajomego psychologa. Popelnił więc nieświadomie błąd charakterystyczny dla wielu osób mających silne więzi rodzinne i wzajemne wsparcie oraz posiadający bliskie osoby profesjonalnie związane z pomaganiem innym. Trauma powoda jest zbyt silna by psychika powoda mogła wrócić w ten sposób do równowagi. Dlatego też terapia psychologiczna jest wskazana. Obecny stan powoda jest związany ze śmiercią siostry, nie ma natomiast wpływu na niego fakt śmierci jednego z braci powoda w 1991 r. (opinia biegłego sądowego z zakresu psychologii D. P. k. 113-117, opinia uzupełniająca k. 141).

Powód M. A. jest silnie emocjonalnie związany z rodziną generacyjną. Szczególna więź powoda z siostrą miała związek z faktem, iż powód nie posiada dzieci. Życzliwe i częste kontakty z siostrą i jej rodziną pozwoliły powodowi na kompensowanie brakujących w życiu osobistym uczuć i zadań rodzicielskich. Powód jest osobą o cechach neurotycznych z dużym napięciem wewnętrznym. Śmierć siostry ujawniła uczucia smutku, żalu, poczucie pustki oraz uaktywniła lęki dotyczące osoby powoda. Zmiana miejsca zamieszkania dzieci siostry potęguje uczucie braku. Powód korzystał z pomocy medycznej, w postaci wsparcia ze strony lekarza rodzinnego. Jednakże jest ono niewystarczające i konieczna jest w przypadku powoda okresowa pomoc lekarza psychiatry w formie leczenia farmakologicznego. Nie sięganie po specjalistyczną pomoc przez powoda ma związek ze stylem życia, w który jest wpisane korzystanie jedynie z pomocy lekarza rodzinnego i zdanie się na jego inicjatywę. Podobnie jak w przypadku powoda P. A., na stan psychiczny powoda M. A. nie wpływa wcześniejsza śmierć brata (opinia biegłego sądowego z zakresu psychologii D. P. k. 118-122, opinia uzupełniająca k. 142).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powyżej wskazanych faktów przyznanych oraz znanych Sądowi z urzędu oraz powołanych wyżej dowodów.

Zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne nie budziły wątpliwości Sądu odnośnie ich autentyczności, a także prawdziwości stwierdzonych w nich faktów. Ich wiarygodność nie była również kwestionowana przez strony.

Sąd podzielił wywołane w sprawie opinie biegłego sądowego z zakresu psychologii D. P.. Opinie zostały wydane przez osobę posiadającą wiedzę specjalistyczną w swojej dziedzinie, kwalifikacje i doświadczenie, na podstawie materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy a także po bezpośrednich badaniach powodów.

Sąd obdarzył wiarą zeznania świadków A. A., E. A. i K. A. oraz zeznania powodów odnośnie skutków jakie wywołała śmierć siostry w życiu powodów, rodzaju, długotrwałości i intensywności ich cierpień. Zeznania te korespondują także z opinią biegłego psychologa.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa obu powodów zasługuje na uwzględnienie: co do żądań głównych w całości, zaś w części obejmującej żądania zasądzenia odsetek – w części.

W niniejszej sprawie powodowie: P. A. i M. A. włączyli swoje roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia z krzywdą jakiej doznali na skutek śmierci Z. S., swojej siostry, która nastąpiła w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 3 listopada 2010 roku.

Podkreślenia wymaga okoliczność, iż pozwany nie kwestionował podstawy faktycznej swej odpowiedzialności, tj. winy sprawcy szkody (krzywdy) w postaci nienależytej staranności i bezprawności jego zachowania oraz tego, że ponosi za zaistniałą krzywdę odpowiedzialność w związku z zawartą ze sprawcą szkody umową ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Dlatego też należy jedynie wspomnieć, iż stosownie do treści art. 822 k.c.

w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Przepisy tej ustawy, w zakresie przez nią uregulowanym, mają charakter szczególny w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie III CZP 115/07, OSNC 2008/9/96). Niemniej jednak dla porządku wypadu wskazać, iż zgodnie z art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. - samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, nie wyłączając pasażera pojazdu, który prowadzi - chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie

z winy uszkodzonego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Na mocy powyższych przepisów pozwany odpowiada zatem gwarancyjnie za sprawcę szkody wobec obu powodów. Okoliczność, że M. M. jest sprawcą szkody wynikała zresztą z ustaleń prawomocnego wyroku karnego skazującego go za popełnienie przestępstwa, którym Sąd był w niniejszym procesie związany – zgodnie z art. 11 kodeksu postępowania cywilnego.

Roszczenie każdego z powodów znajduje oparcie w treści przepisu art. 446 § 4 k.c. przewidującego możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Powodowie są najbliższymi członkami rodziny zmarłej, a mianowicie jej braćmi, przy czym niezależnie od powyższego formalnego pokrewieństwa łączyła ich silna więź emocjonalna ze zmarłą i w następstwie jej nagłej śmierci doznali oni krzywdy (pozostającej ze śmiercią bezpośrednio uszkodzonej w związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 k.c.).

Zauważyć należy, że zadośćuczynienie za krzywdę przewidziane

w art. 446 § 4 k.c. stanowi swoistą postać odszkodowania i przede wszystkim pełni funkcję kompensacyjną, stanowiąc przybliżony ekwiwalent materialny za doznaną szkodę niemajątkową. Powyższe świadczenie powinno wynagrodzić cierpienia, utratę radości życia oraz ułatwić przezwycięzenie negatywnych przeżyć psychicznych. Podstawową przesłanką wystąpienia z żądaniem zadośćuczynienia jest doznanie szkody niemajątkowej (krzywdy) wynikającej z określonych faktów, z którymi przepis prawa wiąże obowiązek jej naprawienia, w omawianym wypadku – z faktu śmierci osoby bliskiej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z art. 446 § 4 k.c. - przyznana tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwota musi stanowić „odpowiednią sumę”.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych szczegółowych uregulowań, wyjaśniających w jakiej wysokości zadośćuczynienie należy uznać za odpowiednie. Kwestia powyższa jest jednak szeroko omówiona w doktrynie i orzecnictwie, które wskazują na okoliczności, jakie należy brać pod uwagę, ustalając wysokość zadośćuczynienia. Dyrektywy w tym zakresie zawierają liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, a także sądów powszechnych oraz wypowiedzi przedstawicieli nauki prawa cywilnego (por. m.in.: Adam Szpunar, Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową, Bydgoszcz 1999, str. 180 – 191 i Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia Zobowiązania. Tom I, praca zbiorowa pod redakcją Gerarda Bieńka, Wydanie 7, Warszawa 2006, str. 493 - 499 i powołane w ww. wydawnictwach orzeczenia Sądu Najwyższego oraz publikacje przedstawicieli nauki prawa; a ponadto orzeczenia Sądu Najwyższego, np.: wyrok z dnia 20.04.2006 roku, IV CSK 99/05, Lex 198509, wyrok z dnia 09.11.2007, V CSK 245/07, Lex 369691, wyrok z dnia 13.12.2007 roku, I CSK 384/07, Lex 351187, wyrok z dnia 29.05.2008 roku, II CSK 78/08, Lex 420389).

Zgodzić należy się z powszechnie akceptowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 11 kwietnia 2006 r. (I CSK 159/05, LEX nr 371773), iż przy ocenie, jaka suma jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, należy mieć na uwadze rodzaj dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem (krzywdą). Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 lutego 2004 r. (II ACa 641/03 Wokanda 2004/9/44) słusznie stwierdził, że podstawowym kryterium dla ustalenia wysokości należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia jest rozmiar i intensywność doznanej krzywdy, ocenianej według miar obiektywnych, oraz stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo.

Podobnie, rozmiar szkody niemajątkowej, tj. odczuwanych cierpień po śmierci osoby bliskiej, jest głównym miernikiem wysokości sumy pieniężnej przyznawanej tytułem zadośćuczynienia najbliższym członkom rodziny zmarłego. W takiej sytuacji należy kierować się przede wszystkim dramatyzmem doznań, poczuciem osamotnienia i pustki, znaczenie ma również wstrząs psychiczny. Długotrwałość odczuwanych cierpień, szczególnie bliski stosunek w ramach relacji rodzinnych między zmarłym a osobą dochodzącą zadośćuczynienia, wpływ na życie codzienne, utrudnienia z tym związane, także powinno znajdować odzwierciedlenie w zasądzanej kwocie. W nauce prawa wskazuje się także, iż ból i cierpienie psychiczne wywołane śmiercią bliskiego członka rodziny są niejednokrotnie wyższe niż doznawana szkoda niemajątkowa wskutek naruszenia niektórych dóbr osobistych (por. Matys Justyna, Model zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu szkody niemajątkowej w kodeksie cywilnym. Oficyna 2010).

Sąd miał na uwadze podstawową funkcję zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych jaką jest funkcja kompensacyjna. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić doznaną krzywdę, przy czym powinno uwzględniać wszystkie aspekty tej krzywdy. Nie może mieć znaczenia tylko symbolicznego, ale nie będąc odszkodowaniem, ma mieć odczuwalną wartość majątkową (zob. uzasadnienie powołanego wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r).

W niniejszej sprawie Sąd, zasądzając zadośćuczynienie i ustalając jego wysokość na „odpowiednim” poziomie, miał na uwadze wszystkie wskazane wyżej, akceptowane w doktrynie i judykaturze czynniki oraz ustalony w sprawie – przede

wszystkim na podstawie opinii psychologa – stan faktyczny, opisany powyżej. Sąd uwzględnił okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień psychicznych powodów.

Niewątpliwie przeżycie śmierci najbliższego członka rodziny stanowi wielką dolegliwość psychiczną, której skutki rozciągają się na całe życie osoby bliskiej, w zasadzie nie do naprawienia wobec niemożności przywrócenia stanu poprzedniego. W każdym przypadku śmierć osoby bliskiej jest bolesnym ciosem przeżywanym nie tylko w momencie powzięcia o niej wiadomości, cierpienia psychiczne zawsze rozciągnięte są w czasie, a śmierć osoby bliskiej jest co do zasady najbardziej traumatycznym przeżyciem w życiu dla każdego człowieka.

Zmarła była siostrą powodów. Między nią a powodami istniały bardzo dobre stosunki. Wzajemnie się wspierali. Byli sobie bardzo bliscy mimo posiadania własnych rodzin. W chwili śmierci Z. S. miała 50 lat. Była więc osobą w sile wieku. Dopisywało jej zdrowie.

Z. S. zginęła w wypadku drogowym, zawinionym przez sprawcę prowadzącego samochód osobowy, który był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u poprzednika prawnego pozwanego. Niezależnie od przebiegu zdarzenia jego dramatyczny, nagły i niespodziewany charakter, niewątpliwie miał wpływ na znaczne nasilenie poczucia krzywdy, niesprawiedliwości, bólu psychicznego i osamotnienia powodów. Po śmierci Z. S. życie powodów zostało gwałtownie zdezorganizowane. Ze skutkami tego tragicznego zdarzenia, mimo upływu ponad 5 lat od wypadku, nie mogą się uporać do dzisiaj, albowiem stale nawracają przykre wspomnienia związane z wypadkiem. Powodowie długo przeżywali śmierć siostry. Odczuwali ogromny żal i smutek. Stale ją wspominają i nie potrafią dostosować się do życia bez niej.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego, co do nieistnienia więzi między powodami a zmarłą Z. S., należy stwierdzić, iż zarzut ten nie znajduje uzasadnienia. Powodowie byli braćmi zmarłej, a więc członkami rodziny. Mimo, iż powodowie mieli żony, a powód P. A. także dzieci i wyprowadzili się z domu rodzinnego, nadal utrzymywali stałe kontakty z siostrą. Wielokrotnie się spotykali, pomagali sobie wzajemnie, czy to w opiece nad dziećmi lub chorym ojcem czy w innych sprawach życia codziennego. Ponadto na istnienie więzi łączącej powodów z siostrą wyraźnie wskazuje opinia biegłego sądowego z zakresu psychologii.

Również zarzut zmniejszenia krzywdy powodów przez upływ czasu jest niezasadny. Powodowie stale odczuwają brak siostry i jej wsparcia. Wpływa to znacząco na ich stan psychiczny. W ocenie biegłego obaj powodowie potrzebują pomocy psychologiczno-psychiatrycznej. Odczuwane przez powodów negatywne doznania nie zmniejszyły się i będą trwały nadal.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu zadośćuczynieniem adekwatnym do krzywdy doznanej przez powodów jest kwota po 40.000 zł dla każdego z powodów. Uwzględniając powyższe, Sąd zasądził na rzecz powodów tytułem zadośćuczynienia wskazane kwoty w punkcie I i II wyroku.

W ocenie Sądu przedmiotowe kwoty w realiach niniejszej sprawy powinny w całości skompensować powodom wyrządzoną im przez sprawcę szkody krzywdę.

Zasądzając odsetki w ustawowej wysokości od zasądzonych w pkt. I i II wyroku kwot - od dnia 9 czerwca 2011 roku, Sąd miał na uwadze, iż reguła, zgodnie z którą zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 455 § 1 k.c.), ulega modyfikacji w odniesieniu do świadczeń przysługujących poszkodowanemu od zakładu ubezpieczeń. Powyższa modyfikacja wynika z ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisem art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Według zaś art. 14 ust. 2 ustawy, w przypadku gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności

zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

Sąd uznał więc, że dla wskazania dnia początkowego, od którego należy naliczać odsetki, decydujące znaczenie mają powołane wyżej przepisy ustawy oraz żądania powodów sformułowane w pozwie.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy należy przyjąć, iż w terminie do 30 dni od zgłoszenia przez powodów szkody poprzednik prawny pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. miał obowiązek wypłacić należne powodom zadośćuczynienie. Brak jest bowiem okoliczności, które wskazywałyby na to, że wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania było niemożliwe. Pozwany takich okoliczności nie wykazał.

Sąd wziął pod uwagę, iż w toku postępowania pozwany jako datę zgłoszenia szkody przez obu powodów wskazał dzień 9 maja 2011 r., której to daty powodowie nie kwestionowali. Od niej więc należy liczyć termin 30 dni na wypłatę świadczenia przez towarzystwo ubezpieczeń. Termin ten upłynął dnia 8 czerwca 2011 r.

Należało więc na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zasądzić odsetki od zasądzonych kwot głównych od dnia następnego po ostatnim dniu przewidzianym na spełnienie świadczenia przez ubezpieczyciela tj. 9 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty. Z uwagi na powyższe, żądania powodów w części obejmującej zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej, Sąd jako niezasadne oddalił w punkcie III wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu, zamieszczone w punktach IV i V wyroku znajduje oparcie w przepisach: art. 98 § 1 k.p.c., a także § 2 ust 1 i 2 oraz § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 poz. 490). W myśl art. 98 § 1 k.p.c. - strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Orzeczenie o kosztach procesu uwzględnia wynik sprawy, a więc to, że powodowie P. A. i M. A. wygrali proces – jeżeli chodzi o żądania główne - w 100% swoich żądań. W związku z powyższym, Sąd zasądził od pozwanego kwotę 3.832,61 zł na rzecz powoda P. A. oraz kwotę 2.932,61 zł na rzecz powoda M. A.. Sąd miał na względzie, że w niniejszej sprawie powód P. A. poniósł celowe koszty procesu w postaci: wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w kwocie 2.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, wynagrodzenia biegłego sądowego w kwocie 415,61 zł oraz opłaty od pozwu w kwocie 1.000 zł, tj. łącznie 3.832,61 zł. Natomiast powód M. A. poniósł celowe koszty procesu w postaci: wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w kwocie 2.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, wynagrodzenia biegłego sądowego w kwocie 415,61 zł oraz opłaty od pozwu w kwocie 100 zł, tj. łącznie 2.932,61 zł.

W toku procesu powód P. A. nie uiścił opłaty od pozwu w kwocie 1.000 zł, natomiast powód M. A. nie uiścił opłaty od pozwu w kwocie 1.900 zł. Łącznie nieuiszczone w sprawie koszty sądowe wynoszą 2.900 zł.

Dlatego też uwzględniając w jakim stopniu powodowie wygrali proces, Sąd nakazał w punkcie VI wyroku, ściągnięcie całej powyższej kwoty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie od pozwanego.

Powyższe rozstrzygnięcia o kosztach sądowych znajduje oparcie w dyspozycji przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku – o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 z późn. zm.), przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Z tych względów – na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy w Lublinie – orzekł jak w sentencji wyroku.